

KUTSESTANDARD

Taimekasvatustootja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Taimekasvatustootja, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus Taimekasvatustootja on erialase ettevalmistuse ja töökogemusega spetsialist, kes planeerib, analüüsib, korraldab ja vastutab taimekasvatustootmise eest. Tema peamisteks tööülesanneteks on ettevõtte tootmistegevuse kavandamine ja korraldamine, tootmismahutuste ja tööjõu vajaduste planeerimine, tööde juhtimine, majandustegevuse üle arvestuse ja aruandluse pidamine, vajadusel ettevõtte esindamine ning klientide ja vahendajatega suhtlemine. Ta on kursis valdkonna arengutega ja on vajadusel valmis rakendama asjakohaseid muudatusi. Töötamine põllumajandusettevõttes eeldab heade põllumajandustavade järgimist ja tegutsemist viisil, mis tagab ohutu toidu ja sööda tootmise. Töötamine taimekasvatustootjana eeldab tööd inimestega, organiseerides ja vastutades meeskonna töö eest. Taimekasvatustootja töö toimub nii sise- kui välitingimustes, vajadusel ka puhkepäevadel ja riiklikel pühadel ning öisel ajal. Ohuteguriteks töös on sundasendid töötamisel ja kokkupuude erinevate allergeenidega (taimekaitsevahendid, tolm, pesu- ja desinfektsioonivahendid, jm). Peamisteks töövahenditeks on põllumajandusmasinad, farmiseadmed ja -tarvikud (sh infotehnoloogiline riist- ja tarkvara). Kutsealas on ka taimekasvataja, tase 4 kutse. Taimekasvataja, tase 4 on oskustöötaja, kelle põhilisteks tööülesanneteks on külvipinna ettevalmistamine, külvamine, põllumajandusliku maa ja kultuuride hooldamine, põllukultuuride koristamine, sööda varumine, säilitamine ja müügiks ette valmistamine.
A.2 Tööosad A.2.1. Põllu- ja rohumaa kultuuride kasvatamine A.2.2. Põllukultuuride koristamine ja säilitamine A.2.3. Rohumaa kultuuride koristamine ja säilitamine A.2.4. Põllumajandusmasinate hooldamine ning remontimine A.2.5. Juhtimine ja majandamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus 5. taseme taimekasvatustootjal on üldjuhul vähemalt keskharidus, läbitud erialane kutseõpe ja/või töökohal omandatud kutseoskused. Taimekaitsevahenditega töötamine nõuab taimekaitsetunnistust vastavalt taimekaitseseadusele. Töötamine liikurmasinatega nõuab juhtimisõigust vastavalt liikluseadusele.
A.4 Enamlevinud ametinimetused Taimekasvatusspetsialist, agronoom, talunik, taimekasvatuse juhataja, andmehaldur.

A.5 Regulasioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulasioonid kutsealal tegutsemiseks puuduvad.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab

Tulevikuvaates on järjest olulisemad ajakohased teadmised keskkonnasäästlikust, sh taastavast- ja mahepõllumajanduslikust tootmisest, kliimamuutustest ja taimetervise ning taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamisest. Oluline on tunda, kasutada ja analüüsida nii täppisviljeluslahendusi kui muid infotehnoloogilisi rakendusi. Samuti on vaja arendada suhtlus- ja kommunikatsioonioskust, arusaamist põllumajandusturu sektorite toimimisest (nt teraviljabörs) ning teadmisi toiduvarustuskindluse põhimõtetest.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Taimekasvatustootja, tase 5 kutsestandard koosneb üldoskustest B.2 ja kohustuslikest kompetentsidest B.3.1-B.3.5. Kutse taotlemisel on nõutud nende kõigi tõendamine.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Keskkohandus
2. Eriala töökogemus ja/või läbitud täienduskoolitused
3. Eelnevalt koostatud erialane äriplaan

Kutseõppe lõpetajale

1. Täies mahus läbitud vastava eriala tasemeõppe õppekava

Nõuded kutse taastõendamisel

Taimekasvatustootja, tase 5 kutse on tähtajatu, mistõttu kutse taastõendamist ei toimu.

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud taime- ja loomakasvatuse kutsete kutse andmise korras.

B.2 Taimekasvatustootja, tase 5 üldoskused

1. Järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
2. Järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega ja jätkusuutliku majandamisega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavasid; kujundab töötajate vastutustundlikku suhtumist keskkonda.
3. Hindab ettevõtte (inimtegevuse) mõju ökosüsteemile, keskkonnale ja selle kestlikkusele ning kasutab ettevõtte mõju leevendamise võimalusi.
4. Rakendab ringbiomajanduse põhimõtteid oma ettevõttes.
5. Mõistab ja kasutab toote, seadme vm kasutusjuhendit, saab aru toote kokkupanemise joonistest, kasutusviisidest jmt.
6. Jälgib, et tema tegevus oleks vastavuses tööülesannete suuliselt või kirjalikult kokkulepitud järjekorra ja sisuga.
7. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise ning järgib ohutusnõudeid.
8. Peab puhtust ja korda ning hoiab ja kasutab teiste inimeste, organisatsiooni, ühiskonna ja loodusvarasid (materjalid, seadmed, maafond jmt) hoolivalt ja otstarbekalt.
9. Koostab dokumente, detailseid juhiseid, jooniseid või spetsifikatsioone, et selgitada teistele, kuidas midagi teha.
10. Vastutab oma kutsetegevuse eest oma tegevusulatus ja pädevuse piires.
11. Tagab organisatsiooni, rühma või tegevuse juhtimise seaduspärasuse ja ladusa toimimise ning on valmis oma juhitud alluvate tegevusest aru andma.
12. Püstitab soovivat tulemust lähtuvad selgelt sõnastatud, mõõdetavad, saavutatavad ja asjakohased eesmärgid ning määrab nende täitmise tähtaja.

13. Koostab eesmärgi saavutamiseks või ülesande täitmiseks üksikasjaliku plaani, programmi või tegevuskava, kogudes, analüüsides ja täpsustades tööülesande täitmiseks vajalikku teavet.
14. Teeb muudatusi projekti esialgses kavas, hinnates esmalt muudatuste vajadust ja teavitades projektiga seotud sidusrühmasid; ajakohastab vajalikud dokumendid.
15. Tagab, et organisatsiooni töö toimuks kokkulepitud tingimuste kohaselt; seirab kasutatavaid töövõtteid, meetmeid, eeskirjade järgmist jm.
16. Analüüsib tootmisprotsessiga seonduvat teavet; määrab, kui palju, missuguseid ressursse ja missuguse tegevuse jaoks organisatsiooni ressursse (nt aeg, raha, töötajad, seadmed) kasutatakse.
17. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt.
18. Hoolitseb meeskonnas positiivse õhkkonna ja heade suhete säilimise eest.
19. Rakendab meetmeid heade ja kestlike suhete loomiseks ja hoidmiseks (nt külastused, üritused, kingitused jmt) nii tootjate, tarnijate kui ka klientidega.
20. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi, määratleb koolitusvajaduse ja leiab võimalusi oma arengueesmärkide saavutamiseks, osaledes erialaüritustel, koolitustel, kutseühingute tegevuses ning lugedes erialakirjandust.
21. Oskab hinnata oma tundeid, mõtteid ja käitumise tagamaid ning reguleerida neid kriitilistes situatsioonides.
22. Säilitab keerukates olukordades rahu ega kaota enesekontrolli.
23. Käitub tasakaalukalt ja läbimõeldult nii enda kui ka teiste tugevate tunnete (rõõm, kurbus, viha, hirm, pettumus jmt) korral. Vajaduse korral jagab muret asjakohaste inimestega ja otsib abi.
24. Annab õnnetuses osalenule, haavatule, terviserikkega inimesele või loomale või muul moel kannatanule esmast meditsiinilist abi kuni arsti saabumiseni.
25. Pakub asjatundlikku eriteavet oma pädevusvaldkonnas.
26. Selgitab välja töötajate koolitus- ja arendusvajadused, vahendab sobivaid täienduskoolitusi ning nõustab töötajaid täienduskoolitustel osalemisel.
27. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt Lisa 1).
28. Mõistab ja kasutab digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi ning töötleb digitaalset teavet algtasemel kasutaja tasemel (vt Lisa 2); kasutab erialases töös vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi, programme ja infotehnoloogilisi töövahendeid.

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Põllu- ja rohumaa kultuuride kasvatamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Korraldab mullaproovide võtmise, analüüsib ja kasutab tulemusi väetamisplaani/viljavaheldusplaani jm koostamiseks, lähtudes kasvatatavast põllukultuurist, keskkonnast ja õigusaktidest tulenevatest piirangutest.
2. Koostab viljavaheldusplaani, arvestades kultuuride rotatsiooni põhimõtteid, ettevõtte eesmarke ja võimalusi, sh turusituatsiooni.
3. Korraldab maa külviks ettevalmistamise, arvestades mullastiku- ja keskkonnaolusid ning mullaharimise viise (otsekülv, minimeeritud ja tavaharimine).
4. Korraldab seemnete kvaliteedi hindamise ja arvutab külvisenormi, arvestades seemnete kvaliteeti ja külvatavat kultuuri.
5. Korraldab külvitehnika seadistamise ja viljavaheldusplaanis olevate kultuuride külvamise.
6. Koostab väetamisplaani, lähtudes kasvatatavast kultuurist ning õigusaktidest tulenevatest piirangutest; korraldab kultuuride väetamise ja kasvuaegsete hooldustööde tegemise lähtuvalt keskkonnaalastest nõuetest.
7. Planeerib ja korraldab erinevad hooldustööd põllu- ja rohumaa kultuuride kasvatamisel.
8. Koostab taimekaitseplaani arvestades integreeritud taimekaitseõudeid, hindab taimekaitsetööde vajalikkust ning korraldab taimekaitsetööd (sh seemnete puhtimise) vastavalt töö- ja keskkonnaohutusunõuetele ning kasvatatavale kultuurile.
9. Planeerib loomade (nt mäletsejaliste) kasutamise võimalusi põldude/rohumaa hooldustööde tegemisel (mulla elustiku ning mulla seisukorra parandamiseks).

B.3.2 Põllukultuuride koristamine ja säilitamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Hindab küpsusfaase, arvestades põllukultuuri kasutamise eesmärki; korraldab koristustehnika seadistamise vastavalt põllukultuurile; korraldab saagi koristamise ja äraveo põllult; kogub põllukultuuride koristamise käigus saadavad andmed ning määrab esialgse saagikuse.

2. Korraldab saagi kuivatamise, sorteerimise, hoidla ettevalmistamise ja saagi ladustamise, arvestades hoiustamiseks ja säilitamiseks vajalikke nõudeid; korraldab saagist proovi võtmise ja tellib vajalikud analüüsid; hindab saagi kvaliteeti ja võtab saagi arvele vastavalt ettevõtte sisekorrale.	
B.3.3 Rohumaakultuuride koristamine ja säilitamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Hindab koresöödaks kasvatatavate kultuuride kasvufaasi, arvestades nende kasutamise eesmärki; korraldab söödavarumistehnika töökorda seadmise. 2. Korraldab koresööda varumise, hinnates niite niiskusesisaldust, arvestades ilmastiku- ja keskkonnatingimusi, tehnoloogiat ja eesmärki (hein, silo); dokumenteerib varumise käigus saadavad andmed ning määrab esialgse saagikuse. 3. Korraldab hoidla ettevalmistamise sööda säilitamiseks, arvestades hoiustamiseks vajalikke nõudeid ning jälgides hoiustatud sööda kvaliteeti hoiustamise ajal; korraldab söödaproovi võtmise ja tellib vajalikud analüüsid, hindab sööda kvaliteeti analüüsi tulemuste põhjal; korraldab söödaarvestuse vastavalt ettevõtte sisekorrale.	
B.3.4 Põllumajandusmasinate hooldamine ning remontimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Tagab masinate ja seadmete töökorrasoleku, korraldades nende igapäevast tehnikakontrolli ja hooldamist (puhastamist, määrimist jm). 2. Korraldab masinate ja seadmete ettevalmistamist (puhastamist ja hooldamist) hoiustamiseks või hooajatoodeks, arvestades ettevõtte töökorraldust ja keskkonnohutust. 3. Korraldab töömasinate ja -seadmete kuluvosade seisundi määramist ja hindamist, lähtudes tootja juhistest. 4. Korraldab masinate ja seadmete remonti ja vajadusel tööseadmete ning nende kinnitusmehhanismide osade asendamist vastavalt tootja juhisele ja ettevõtte töökorraldusele.	
B.3.5 Juhtimine ja majandamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Kavandab tootmisprotsessi ja tootmisprotsessiks vajalikud ressursid, jälgides sealjuures keskkonnanõudeid, kasutades erialast tarkvara, elektroonilisi andmebaase ja kaarte; korraldab info ja juurdepääsude kaasajastamise. 2. Korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise, andes töötajatele asjakohaseid korraldusi; valib ja värbab töötajaid; tagab töötajate tööalase pädevuse ning vajadusel suunab töötajad täienduskoolitusele; vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust, kasutades vastavat tarkvara. 3. Selgitab välja ja planeerib töötajate motiveerimise võimalused; toetab töötajate sotsialiseerumist ja meeskonnatunde tekkimist, korraldab info liikumise ettevõttes. 4. Leiab juhtimiseks vajalikku informatsiooni ja hindab selle usaldusväärsust, koostab tootmisaruanded ning dokumentatsiooni ettevõtte siseselt ja edastab ametiasutustele vastavalt õigusaktide nõuetele, kasutades vastavaid infosüsteeme. 5. Kavandab ja korraldab müügiprotsessi ja turundustegevused vastavalt ettevõtte eesmärkidele, loob ja hoiab kliendisuhteid koostööpartneritega. 6. Koostab ettevõtte äriplaani, lähtudes ettevõtluskeskkonnast ja äriideest.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-29042025-1.2/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Madis Ajaots, OÜ Rannu Seeme Henrik Klammer, OÜ Voore Farm Margus Lepp, Väandra AS Miralda Pavel, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Kaisa Vahtmäe, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Taavi Võsa, Maaelu Teadmiskeskus Meelis Värnik, Põllumeeste Ühistu KEVILI
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu

4. Kutsenõukogu otsuse number	32
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.04.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.10.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6111 Põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Farmer, EstQF Level 5
Vene keeles	Фермер
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamiskaala	